

Keskkonnamõju strateegiline eelhindamine detailplaneeringuga planeeritava tegevuse kohta Haapsalu linnas

Sissejuhatus

Käesolev keskkonnamõju strateegiline eelhindamine on koostatud planeeritava tegevuse kohta, kus muudetakse kehtivat üldplaneeringut: üldplaneeringu kohaselt on krundi funktsioon ärimaa, kuid antud planeeringuga tehakse ettepanek planeerida krundile LNG jaama ja surugaasitankla rajamine, sihtostarveteks tootmis- ja ärimaa.

Lihula mnt 16 kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline eelhindamine on koostatud lähtuvalt *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* § 6 lg 1, 3 ja § 33 nõuetest. Planeeringuga ette nähtud tegevus allub *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* § 33 lg 2 nõuetele, mille alusel on tegemist planeerimisdokumendiga, kus muudetakse üldplaneeringu põhilahendust - määratud maakasutuse juhtotstarve ulatuslik muutmine ja mille puhul tuleb kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise vajadust.

Lisaks võib planeeringuga ette nähtud tegevus alluda Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 2 p 3 ja § 12 p 1, millega planeeritav tegevus võib kaasa tuua olulise keskkonnamõju ning mille puhul on vajalik kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkust.

1. Tegevuse ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimused

Tegevuse ala asukoht: Haapsalu linn, Lihula mnt - Raudtee tänava - perspektiivse raudteekoridori vahelises lii klussõlmes, Lihula mnt viadukti kõrval. Pindalaga ca 4419 m². Planeeringuala lõunapoolne osa on võsastunud, põhjapoolisel osal on looduslik rohumaa. Maa-alal on kohatised liigniiskuse tunnused. Kõrghaljastust ei esine.

Eelnevatest planeeringutest:

Haapsalu üldplaneering (kehtestatud Haapsalu Linnavolikogu poolt 24.11.2006 otsusega nr 84); üldplaneeringu kohaselt on planeeritava krundi maakasutuse juhtfunktsioon ärimaa. Raudtee tn 50 ja Lihula mnt 14 detailplaneering kehtestati Haapsalu Linnavolikogu 24.09.2010 otsusega nr 68. Kehtivat detailplaneeringut ei ole ellu viidud.

Tegevuse alade iseloomustus:

Maa-ala on hoonestamata. Hoonestamata krundil kehtib detailplaneering, millega määrati Lihula mnt 16 krundile ehitusõigus kuni kolme korruselise ärihoone ehitamiseks.

2. Tegevuse iseloomustus

Tegevuse iseloomustus:

Planeeringuga kaalutakse LNG mahuti ja aurustite rajamise võimalust koos lisaseadmetega ning CNG gaasitankuritega. Jaama püstitatakse kaks LNG mahutit kõrgusega u 25 m, mahutavusega u 108 m³.

Kõrguste vahe planeeringuala ja ümbritsevate teede vahel on päris suur. Planeeritav ala asub oluliselt madalamal kui Lihula maantee või Lihula maantee lõigud ning sellest tulenevalt on vajadus sademevete lahendamiseks. LNG jaama rajatiste ala maapinna kõrgused lahendada vertikaalplaneerimisega, vajadusel täita kas samale või veidi madalamale kõrgusele läänepool asuva teega.

3. Tegevusega kaasnevad võimalikud mõjud

Tegevusega võivad kaasneda võimalikud negatiivsed mõjud:

- keskkonnaoht:
 - kavandatav tegevus võib alluda Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruse nr 224 § 2 punktile 3, mille kohaselt tuleb gaasi, nafta või kemikaalide transportimiseks torustiku rajamisel väljaspool tööstusterritooriumi anda keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse eelhindang. Kui kavandatava jaama rajamisega kaasneb tarbijateni viiva gaasitorustiku rajamine, mis väljub tootmismaa piiridest, on vaja eelhindamise käigus otsustada, kas konkreetse kavandatava tegevuse korral on keskkonnamõju strateegiline hindamine vajalik (KeHJS §11 toodud korras).
 - kavandatav tegevus võib alluda Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruse nr 224 § 12 punktile 1, mille kohaselt tuleb vähemalt 100-tonnise kogumahutavusega gaasihoidla rajamisel või laiendamisel ja kasutamisel anda keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse eelhindang. Alla 100 tonni (< 213 m³) mahutavusega LNG jaama rajamise puhul puudub keskkonnamõju eelhindangu andmise vajadus. Kui kavandatava jaama mahuti on mõeldud vähemalt 100 t LNG hoiustamiseks, on vaja eelhindamise käigus otsustada, kas konkreetse kavandatava tegevuse korral on keskkonnamõju strateegiline hindamine vajalik (KeHJS §11 toodud korras).
 - KeHJS § 6 lg 1 p 33 alusel on olulise keskkonnamõjuga tegevuseks ohtlikke kemikaale käitleva käitise rajamine, kui see on kemikaaliseaduse kohaselt A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte. Majandus- ja taristuministri 02.02.2016. a määruse nr 10 „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskogus ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord“ Lisa Tabel 2 järgi on veeldatud põlevgaasi ja maagaasi A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte künniskoguseks 200 tonni veeldatud eriti tuleohtlikku gaasi. Kavandatavas LNG jaamas on üheaegselt käideldava veeldatud põlevgaasi ja maagaasi kogus < 50 tonni, tegemist on küll ohtliku ettevõttega, aga kuna gaasihoidla kogumahutavus on alla 100 tonni, siis strateegilist hindamist kohustuslikus korras algitama ei pea.

Tegevusega ei kaasne eelnimetatud mõjusid, kui planeeringus esitatud näitajaid ei suurendata.

Planeeringulised aspektid:

- Planeerimisseaduse § 75 ja § 95 käsitlevad olulise ruumilise mõjuga ehitiste (ORME) asukohavalikut, mida kohalik omavalitsus planeeringulisi aspekte arvesse võttes tegevusloa taotluse saamisel hindab. Antud juhul on planeerimisseaduse § 95 lg 2 alusel vastuvõetud nimekirja alusel LNG jaamaga sarnasust omavad tegevused:
 - Suurõnnetuse ohuga naftatoodete või A-kategooria suurõnnetuse ohuga eriti tuleohtlike veeldatud gaase käitlevate ettevõtete ehitised, kus aine maht on rohkem kui 5000 m³;

- ohtlikud, A- või B-kategooria ettevõtted, milles käideldakse mürgiseid gaase alates 10 tonnist, või A- ja B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtted, milles käideldakse plahvatusohtlikke aineid, segusid või tooteid.

Kavandatava LNG jaama puhul on tegemist ohtliku ehk C-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõttega, kus ei käidelda mürgiseks ega plahvatusohtlikuks klassifitseeritud aineid. Tuleohtliku veeldatud gaasi planeeritud kogus on kuni 2x108 m³ – seega pole kavandatav jaam ja surugaasi tankla ORME ning ei oma olulist keskkonnamõju 24.09.2010 otsusega nr 68 kehtestatud Raudtee tn 50 ja Lihula mnt 14 detailplaneeringu realiseerumisel ette nähtud veetorni tegevusele.

Keskkonnalubade vajalikkus:

- sõltuvalt majandustegevuse iseloomust võib Eesti õigusaktide järgi vaja minna keskkonnakompleksluba, välisõhu saasteluba, jäätmeluba jäätmete tekitamiseks ja vee-erikasutusluba. Käesoleva kavandatava tegevusega võib tekkida vajadus taotleda:
 - keskkonnakompleksluba – juhul, kui LNG jaam paigaldatakse kaitise juurde, mis on keskkonnakompleksloa kohuslane;
 - välisõhu saasteluba – juhul, kui LNG jaam paigaldatakse ettevõtte juurde, mis on muu tegevuse tõttu välisõhu saasteloa kohuslane;
 - vee-erikasutusluba – juhul, kui tekib vajadus seoses ajutise kaevise rajamisega allapoole pinnasevee taset vesi välja pumbata.
 - Kemikaalide käitlemise tegevusluba.

Tegevusega kaasnevate võimalike negatiivsete mõjude vältimiseks või leevendamiseks kavandatavad (soovituslikud) meetmed:

- Planeeritud tööde tegemisel kasutada ainult ehitusprojektis kirjeldatud materjale ning toodud tehnoloogilisi lahendusi.
- Ehitustööde teostamisel (öörahu, ehitusmasinate liikumine, parkimine jne) kinni pidada *Korralduseaduse* nõuetest (<https://www.riigiteataja.ee>)
- Kaevetööde teostamisel tuleb kinni pidada *Haapsalu linna kaevetööde eeskirja* nõuetest (www.haapsalu.ee)
- Tööde käigus tekkinud jäätmed tuleb käidelda vastavalt *Haapsalu linna jäätmehoolduseeskirjale* (www.haapsalu.ee)
- Tööde teostamisel tagada, et ehitusmasinatest (ekskavaator, traktor jne) oleks õli ja kütuse lekkimine välistatud.
- Tööpiirkonnas peavad olema vahendid võimaliku õli- ja kütusereostuse likvideerimiseks või leevendamiseks.
- Avariilukorra tekkimisel tuleb tööd koheselt peatada ja asuda juhtunud avarii tagajärgi likvideerima. Vajadusel kasutada päästeteenistuse abi.
- Hinnata võimalike õnnetuste tagajärgede tekkimise tõenäosust, mõju ulatust ja selle leevendamise ja reageerimise meetmete kasutamist LNG jaama paigaldamisel eraldi riskianalüüsiga lähtuvalt konkreetsest situatsioonist.

Eelnimetatud meetmete rakendamine väldib või leevendab oluliselt võimalikke negatiivseid mõjusid keskkonnale.

4. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus

Kavandatava tegevusega ei saa välistada lekkeid ja äkkheiteid, kuid jälgides projekteerimis- ja ohutusnõudeid, on LNG mahuti avariolukorra esinemise tõenäosus äärmiselt väike. Mahutipargi aladel võib toimuda lekkeid mahutitorustikust, ühendusäärikutest ja klappidest – mahuti täieliku purunemise tõenäosus on väike.

Avariolukorra tekkimisel tuleb tööd koheselt peatada ja asuda tekkinud avarii tagajärgi likvideerima.

5. Kavandatava tegevuse eeldatavast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile

Planeeritava tegevuse alal ja lähiümbruses ei ole Natura 2000 alasid ega muid kaitstavaid loodusobjekte. Kavandatava tegevusega ei kaasne eeldatavat mõju Natura 2000 võrgustiku alale või muule kaitstavale loodusobjektile.

6. Mõjude suurus ja ruumiline ulatus, mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus

Planeeritava tegevuse ala ei asu väärtuslikus piirkonnas ega kaitsevööndis. Planeeritav tegevus mõjutab vaid antud konkreetset kohta, ja juhul, kui kavandatava jaama rajamisega kaasneb tarbijateni viiva gaasitorustiku rajamine, mis väljub tootmismaa piiridest.

Keskkonnamõjusid eeldatav tegevus kaasa ei too ja sellele ei järgne ala väärtuse langemist ega ka tundlikkuse suurenemist. Sellest tulenevalt ei oma maagaasi jaama ja surugaasi tankla rajamine olulist keskkonnamõju 24.09.2010 otsusega nr 68 kehtestatud Raudtee tn 50 ja Lihula mnt 14 detailplaneeringu realiseerumisel ette nähtud veetorni tegevusele. Tegevusega ei kaasne olulist kumulatiivset ega piiriülest keskkonnamõju.

7. Kokkuvõte

Tutvunud asjasse puutuvate materjalidega, konsulteerinud OÜ Hendrikson & Ko'ga, kes koostas OÜ Jetgas'i tellimusel eelhindangu võimaliku keskkonnamõju kohta veeldatud maagaasi kuni 200 tonniste mahutite rajamise kohta koos jaotustorustikuga Kuressaare linnas, ja tutvunud kohapealse olukorraga, Haapsalu Linnavalitsus leiab, et detailplaneeringu koostamise keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadus puudub, sest olulist keskkonnamõju planeeritava tegevusega ei kaasne.